

Hytaý Merkezi Aziýanyň esasy söwda hyzmatdaşyna öwrüldi: haryt dolanyşygy \$106 milliarddan geçdi

2025-nji ýylyň jemleri boýunça Hytaý Merkezi Aziýa ýurtlarynyň — Gazagystanyň, Gyrgyzystanyň, Täjigistanyň, Türkmenistanyň we Özbegistanyň — in iň iri söwda hyzmatdaşyna öwrüldi. Hytaý bilen bu baş ýurduň arasyndaky umumy haryt dolanyşygy **\$106,3 milliard** bolup, geçen ýyl bilen deňeşdirilende 12% ýokarlandy.

Ykdysady hyzmatdaşlykda taryhy ösüş

Hytaýly analitikleriň bellemegine görä, Pekiniň Merkezi Aziýa döwletleri bilen gatnaşyklary täze derejä çykdy. Ilkinji gezek özara söwda dolanyşygy \$100 milliarddan geçdi — bu san birnäçe ýyl öň mümkin däl ýaly görünýärdi.

Soňky baş ýylyň dowamynda söwda gatnaşyklary yzygiderli ösýär. 2021-nji ýylda bu görkeziji bary-ýogy \$49,5 milliard bolsa, häzirki wagtda iki esse artdy. Şeýle hem Merkezi Aziýa ýurtlarynyň Hytaýyň umumy daşary söwda dolanyşygyndaky paýy 0,8%-den 1,5%-e çenli ýokarlandy.

Söwda ösüşine täsir edýän faktorlar

Ykdysadyýetçiler rekord ösüşi birnäçe möhüm sebäp bilen düşündirýärler:

- serhetara elektron söwdanyň çalt ösmegi,
- logistika we ammarlama infrastrukturasyň giňeldilmegi,
- ýurtlaryň arasynda hasaplaşyklary ýenilleşdirýän töleg ulgamlarynyň ornaşdyrylmagy,
- «Hytaý — Merkezi Aziýa» hyzmatdaşlyk platformasynyň işjeňleşmegi.

Mundan başga-da, Hytaý sebitdäki in iň iri maýadarlaryň biri bolup galýar. Jemi maýa goýumlaryň möçberi eýýäm **\$50 milliarddan** geçdi. Hytaý-Gyrgyzstan-Özbegistan demir ýolunyň gurluşygy ýaly iri infrastruktura taslamalarynyň amala aşyrylyşy hem çaltlanýar.

Gazagystan — söwdada öňdebaryjy

Hytaýyň Baş gümrük gullugynyň maglumatlaryna görä, 2025-nji ýylda Merkezi Aziýa ýurtlarynyň arasynda Hytaý bilen in uly söwda dolanyşygyny Gazagystan amala aşyrdy — **\$48,6 milliarddan** gowrak.

Onuň yzyndan:

- Gyrgyzstan — **\$27,2 milliard**,
- Özbegistan — **\$16,2 milliard**,

Hytaý Merkezi Aziýanyň esasy söwda hyzmatdaşyna öwrüldi: haryt dolanyşygy \$106 milliarddan geçdi

- Türkmenistan — **\$10 milliard**,
- Täjigistan — **\$4,3 milliard**.

Statistikada tapawutlar bar

Şeýle-de, Hytaýyň resmi sanlary kämahal Merkezi Aziýa ýurtlarynyň maglumatlary bilen gabat gelmeýär. Mysal üçin, Özbegistanyň Statistika komiteti Hytaý bilen özara söwda dolanyşygynyň geçen ýyl **\$17,2 milliard** bolandygyny habar berdi — bu bolsa hytaý çeşmelerinden takmynan \$1 milliard köp.

- [Ykdysady hyzmatdaşlykda taryhy ösüş](#)
- [Söwda ösüşine täsir edýän faktorlar](#)
- [Gazagystan — söwdada öňdebaryjy](#)
- [Statistikada tapawutlar bar](#)